

PÖLLÖPOSTI 2026-01

Jäsentiedote

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry.

0731742-2

Luontotupa Puijonkatu 15 70100 KUOPIO

auki tiistaisin luontoiltoina klo 17-20.

luonnonystavat@klyy.fi

Sisällys

Apurahailmoitus.....	2
Lintukerhon pöytätalkoot Luontotuvalla la 28.3 klo 11-14.....	3
Kutsu kevätkuusiokokoukseen 30.3. 2026 klo 18.	3
Saturnuksen kuulumisia.....	3
Pääkirjoitus – kunniapuheenjohtaja Atte von Wright	4
Syysvuosikokous 2025.....	4
Hallitusjäsen Pirkko Siikamäki.....	5
Kalle Mustonen – Lönnbohm-sukua	5
Betty Väänänen ja hänen aikansa genetiikka	6
KARHONSAARI – KUIVAAMORAKENNUS	7
Karhonsaaren talkoot.....	7
Nuorten luontoryhmän toiminta on aktivoitunut	7
Norppien lumitöissä!.....	8
Lasten luontokerho	10
Bussiretki Korkeakoskelle 23.5 klo 9:00.....	11
Karhonsaaren Rodoretki kesäkuun alun tiistai-iltana	11
Kevään 2026 Luontoillat	11
Vieläkö nousee ensi kesänä Puijolla jättipalsamit?	12
Niittyluonnonpäivä Joroisissa la 25.7. ja la 1.8.	12
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiristä Pöllöpostin lukijoille!	13
Pohjois-Savon Luonnonsuojelupiiri kokous	13
Hankkeiden ihmeellisestä maailmasta!	14
Pieni Neulamäki	14
Lahjoita.....	15

Painopaikka: Kuopion Liikekirjapaino, 2026

Apurahailmoitus

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys (KLYY) jakaa vuosittain rahastostaan apurahoja – Vuonna 2026 haettavana on yhteensä 35 000 euroa

Hakuaika 1.-31.3.2026

Myönnetty apurahat julkistetaan toukokuun alussa. Apurahojen saajille ilmoitetaan päätöksestä henkilökohtaisesti postitettavalla kirjeellä ja sähköpostilla. Lisätietoja apurahamenettelystä, hakemuksista ja apurahojen maksamisesta voit kysyä sähköpostilla apurahat@klyy.fi

Lehtori Betty Väänäsen apurahoja jaetaan vuonna 2026 enintään 21 000 €.

Apurahan voi saada perinnöllisyystieteen (genetiikka) tutkija ja opiskelija. Stipendin voi saada esimerkiksi tutkija/työryhmä työskentelyapurahaksi, väitöskirjatyöhön tai opiskelija pro graduun. Savolaisuus katsotaan eduksi.

Kasvivaurioapurahoja jaetaan vuonna 2026 enintään 2 000 €.

Kasvivaurioapurahat on tarkoitettu nuorille tutkijoille tai korkeakouluopiskelijoille, joiden tutkimus- tai opinnäytetyö kohdistuu ihmisen toiminnasta aiheutuneisiin kasvien ympäristövaurioihin.

Hakeminen

Lehtori Betty Väänäsen apurahoja ja kasvivaurioapurahoja haetaan lomakkeella, jonka voit tallentaa omalle koneellesi ja tulostaa täyttämisen jälkeen. Muista allekirjoittaa paperinen lomake ennen lähettämistä! Lähetä allekirjoitettu hakemus ja liitetiedostot skannattuna (pdf-tiedostona) osoitteeseen apurahat@klyy.fi tai postilla osoitteeseen Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry, Puijonkatu 15, 70100 Kuopio. Postitus osoitteet löytyvät myös hakemuslomakkeesta.

Hakemuksen on oltava perillä viimeistään 31.3.2026.

Betty Väänäsen apuraha hakemuslomake (word) ja (PDF) löytyvät sivulta <https://www.sll.fi/kuopio/toiminta/apurahat/>

1. Jäsenapurahoja ja Luontosatasia jaetaan vuonna 2026 12 000 €.

Näitä apurahoja voivat hakea vain KLYY:n jäsenet. Jäsenyyden on oltava voimassa 31.12.2025 (jäsenyys tarkistetaan jäsenrekisteristä).

Jäsenapuraha

Apurahaa jaetaan monenlaisiin luontoon, ympäristöön sekä KLYY:n toimintaan liittyviin tutkimus- ja harrastushankkeisiin. Apuraha voidaan myöntää toiminnasta aiheutuvien välittömien materiaali- ja matkakulujen yms. kattamiseen tai se voi olla joko osaksi tai kokonaan kannustuksen- tai tunnustuksenomainen henkilökohtainen stipendi.

Luontosatanen

Jos sinulla on jokin luontoon tai luonnonharrastukseen liittyvä haave, jonka saisit toteutettua 100 eurolla, hae Luontosatasta. Luontosatanen myönnetään ensisijaisesti kouluikäisille, alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille, ja perustelluista syistä myös yli 18-vuotiaille opiskelijoille. Kun satanen on myönnetty, teet oston, toimitat kuitit hakuvuoden aikana ja rahasto korvaa kulusi 100 euroon saakka. HUOM! Luontosatasta ei myönnetä jo tehtyihin hankintoihin.

Hakeminen

Yhdistettyä jäsenapurahaa sekä Luontosatasia haetaan lomakkeella, jonka voit tallentaa omalle koneellesi ja tulostaa täyttämisen jälkeen. Merkitse rasti siihen kohtaan, mitä apurahaa haet! Muista allekirjoittaa lomake ennen lähettämistä! Lähetä allekirjoitettu hakemus ja liitetiedostot skannattuna (pdf-tiedostona) osoitteeseen apurahat@klyy.fi tai postilla osoitteeseen Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry, Puijonkatu 15, 70100 Kuopio. Postitus osoitteet löytyvät myös hakemuslomakkeesta.

Hakemuksen on oltava perillä viimeistään 31.3.2026.

Jäsenapuraha hakemuslomake (word) ja (PDF) löytyvät sivulta <https://www.sll.fi/kuopio/toiminta/apurahat/>

HUOM! Apurahoja haettaessa hakija varautuu tulemaan esittelemään tutkimustaan yhdistyksen tilaisuudessa tai kirjoittamaan siitä yhdistyksen julkaisuun. Apurahojen jaossa huomioidaan hyvän käyttökohteen ohella myös jäsenaktiivisuus sekä pitkäaikainen jäsenyys, varsinkin jos anomusten määrä ylittää jaettavissa olevan kokonaissumman

Työskentelyapuraha vai kohdeapuraha?

Hakemuslomakkeissa kysytään, haetko työskentelyapurahaa vai kohdeapurahaa. Tämä tieto on olennainen 1000 euron ja sen ylittävien apurahojen kohdalla, sillä tieto tarvitaan ilmoitettaessa apurahoista verottajalle. Tässä lyhyesti selvennettyä mitä nämä eri apurahatyypit tarkoittavat. Lisätietoja löytyy verottajan sivuilta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48885/apurahojen-stipendien-ja-tunnustuspalkintojen-verotus2/>

Työskentelyapuraha on tarkoitettu kattamaan työskentelijän tavallisia henkilökohtaisia elinkustannuksia tietyllä ajanjaksolla.

Kohdeapurahalla katetaan toiminnasta syntyviä kuluja esim. matka- ja tarvikekustannuksia.

Lintukerhon pöytätalkoot Luontotuvalla la 28.3 klo 11-14

KLYY:n Lintukerhon perinteiset koko perheen pöytätalkoot Luontotuvalla lauantaina 28. maaliskuuta klo 11-14. Voit tulla "pop in" jonotusperiaatteella mihin aikaan tahansa nikkaroimaan oman pöytäsi ja saat sen mukaasi linnuille ripustettavaksi!
Lisätiedot tenhunen.tenhunen@gmail.com.

Kutsu kevätkuosisokokoukseen 30.3. 2026 klo 18.

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen kevätkuosisokokoukseen 30.3. 2026 klo 18 Kuopion Lyseon lukiolla (Puijonkatu 18). Tarkempi kokoustila on Lyseon kuvataiteen luokka. Esillä sääntömääräiset asiat.

Jokainen osallistuva jäsen saa hihamerkin. Kahvitarjoilu alkaen 17.30.

Tervetuloa! KLYY:n hallitus

KUOPION TÄHTITIEELLINEN SEURA SATURNUS
Kuopion tähtitieteellisen seuran Saturnuksen tähti- ja aurinkonäytökset pidetään Huuhon tähtitornilla, Huuhonkadun päässä. Torni pidetään näytösaikaan avoinna toimintaan tutustumista varten.
Tähtiä voi tarkkailla vain selkeällä säällä.
Lisätietoja: saturnus@klyy.fi tai puh. 044 569 4250

Tähtinäytökset
Ilmoittaudu: saturnus.lmo.web.app/#
Hinta: 4/2 €
su 1.3. klo 19-21
su 15.3. klo 19-21
la 28.3. klo 20.30-21.30 Earth Hour
(vapaa pääsy, ei ennakkoi ilmoittautumista)

Aurinkonäytökset
su 3.5. klo 14-15 su 5.7. klo 14-15
su 7.6. klo 14-15 su 2.8. klo 14-15

Tähtitaivas Sankimäen näkötorista la 7.3. klo 17-20
Sankimäen näkötorin, Sankimäentie 669, 73320 Nilsia
Näkötorissa voi katsella itätaivasta oppaan johdolla Saturnuksen kalustolla. Pysäköinti läheisen maailman pihalle, josta on noin 200 m kävelymatka. Tornilla on nuotiopaikka, jossa voi paistaa makkaraa ja syödä omia eväitä. Vapaa pääsy.
Lisätietoja: Olli Pitkän, puh. 0440 240 781

Työpaja: Auringonpimennyksistä la 6.6. klo 12-14
Kuopion museo, oppimistila
Tule askartelemaan aurinkolasit, joilla voi turvallisesti havainnoida aurinkoa ja 12.8. koittavaa osittaista auringonpimennystä!

KUOPION MUSIIKKIKESKUS
Kausikonsertti 8: Planeetat to 28.5. klo 18
Hinta: 34,60 € / 28,10 € / 10,60 €
Kuopion Musiikkikeskus, konserttisali
Kuopion kaupunginorkesterin kevätkauden päätös yhdessä Oulu Sinfonian kanssa kirkottaa tähtiin. György Ligetin Atmosphères päätyi kuitistokuvaa 2001: Avaruusseikkailu. Sergei Prokofievin Skyttäläinen sarja kuvaa ikäikäistä rituaalia, ja Gustav Holstin Planeetat on kaikkien aikojen avaruusklassikko.

KIRJASTOYHTEISTYÖ
Kaikki avaruudesta -kirjanäyttely 9.-15.3.
Kuopion pääkirjasto, lasten- ja nuortenosasto
Kirjanäyttely kokoa yhteen kiehtovimmat avaruuskirjat. Mukana on laaja kattaus kuva-, kertoma- ja tietokirjoja, jotta kaikki löytävät hyllyltä mielikuvitusta kutkuttavaa lainattavaa.

Maailmankaikkeus ja avaruus -kirjanäyttely 16.3.-19.4.
Kuopion pääkirjasto, aikuistenosasto
Näyttelyssä on esillä niin kauno- kuin tietokirjallisuutta avaruuden ihmeistä ja maailmankaikkeudesta, ympärillämme. Kirjojen avulla voit kasvattaa tietouttasi näistä aiheista tai leijaila seikkailulle tähtiin ja kuvitteellisiin ulottuvuuksiin!

Aurinkokunta-suunnistus 11.4.-2.8.
Kuopion museo ja Kuopion pääkirjasto
Meidän kotihädelämme Auringolla on paljon mielenkiintoisia kiertotalia. Ne piilottelevat Stardust-näyttelyn aikaan pääkirjaston ja Kuopion museon tiloissa, Kirjaston ja museon aukioloaikoina on siis mahdollista lähteä kiertomatkalle Aurinkokuntaan!

Tähtitöyry lapsi maailman ihmettelemässä Kirjailijavierana Esko Valtaoja to 9.4. klo 17
Kuopion pääkirjasto, aikuistenosasto/kokoussali.
Vapaa pääsy.

Avaruushenkinen leffaohjelma pääkirjaston kokoussalissa ti 14.4. klo 16.30-18.30
Kuopion pääkirjasto, kokoussali. Vapaa pääsy.
Leffaohjelma on suunnattu niin aikuisille kuin lapsillekin (6-12).

Tähtitarinoita-satutunti ke 15.4. klo 10-10.30
Kuopion museon monitoimitila. Vapaa pääsy
Tule tutustumaan taivaalla tuikkiviin ystäviimme pääkirjaston valitsemien tarinoiden ja museon valmistamien tiedon murusten kautta!
Satutunti soveltuu parhaiten 3-7-vuotiaille.

Stardust - Universumi sisällämme 27.2.-2.8.2026
Ihmiset ovat tarkkailleet täistä taivaasta vuosituhansien ajan. Näemme vain pienen osan kaikista ympärillämme olevasta maailmankaikkeudesta. Kaikkea yhdistävät tähdet, jotka levittävät tähtipölyä eli alkuaikoina avaruuteen. Kaikilla maailmankaikkeudessa on tähtipölyä – myös sinussa itsessäsi.
Stardust - Universumi sisällämme -näyttelyssä pääset tutkimaan tähtien elinkaarta, alkuaikojen alkuperää ja maailmankaikkeutta muovaavia kosmisiä voimia jännittävän tarinankerronnan, vuorovaikutteisten elämysten ja upeiden multimediaesitysten avulla. Heittäydä mukaan aikamatkalle avaruuteen!

Kuopion museo
Museokatu 1
70100 Kuopio
p. 017 182 603

**ti to-su 10-17
ke 11-18
ma suljettu**

**15 € / 10 €
alle 18-vuotiaat maksutta
kuopionmuseum.fi**

Produced by: FLYING FISH
Stardust: The Universe in You is a traveling exhibition produced by Flying Fish in collaboration with Space Initiatives and supported by Cosmopolis and TELUS World of Science - Edmonton.

Supported by: Spark

Pääkirjoitus – kunniapuheenjohtaja Atte von Wright

Aikain myrskyissä

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry. (KLYY) perustamispäätöksestä tulee kuluvan vuoden joulukuussa 130 vuotta. Ensimmäinen varsinainen kokous pidettiin vuoden 1897 alussa. Maassamme, jossa perinteet ovat eurooppalaisittain varsin nuoria, on kyseessä jo kunnianarvoisa seura. Sen kohtalona ja onnena on ollut olla tienraivaaja monissa eri yhteyksissä. Suomenkielisen luonnontutkimuksen, museotoimen, luonnonsuojelun, ympäristönsuojelun ja kansalaisaktivismiin saroilla KLYY on ollut merkittävä kansallinen tekijä. KLYY:n aktiivit ovat myös kautta vuosikymmenten olleet laajemminkin vaikuttajia Kuopion sivistyselämässä ja politiikassa. Noita vaiheita on elävästi kuvailtu vuona 2024 ilmestyneessä KLYY:N historiikissa ”Kolmen pöllön perilliset”, joten en käytä niiden kertaamiseen tämän enempää palstatilaa tässä yhteydessä.

Sen sijaan pohdiskelen KLYY:n menestyksen salaisuutta. Mielestäni se on ollut kyky aina uudistua – vaikka historiassa on ollut myös pysähtyneisyyden jaksoja. KLYY on onnistunut sekä sopeutumaan kunkin ajan virtauksiin, että todellakin usein jopa ennakoimaan niitä. Samalla se on antanut toimintatilaa jäsenkuntansa niin varovaisen konservatiivisille hitaasti kiiruhtajille kuin radikaaliempienkin toimien kannattajille.

Mihin nykyisiin toimintaympäristönsä vaatimuksiin KLYY:n pitäisi nyt vastata? Mielestäni tärkein ja keskeisin on haaste meneillään oleva niin kansallinen kuin kansainvälinen ympäristön- ja luonnonsuojelun poliittinen takapakki.

Jos tarkastellaan ensiksi kansainvälisiä trendejä, niin Ukrainan sota – jolla sinänsä on valtavat ympäristövaikutukset – on vienyt huomion esimerkiksi ilmastomuutoksesta ja sen torjunnasta. Tämä on ymmärrettävää. Jos ihminen kärsii hammassärystä, hän unohtaa korkean verenpaineen, vaikka jälkimmäinen on edellistä kohtalokkaampi. Vakavampaa on, että Yhdysvaltain presidentti on julistanut ilmastomuutoksen olevan huijausta (”hoax”) ja vetänyt Yhdysvallat pois Pariisin ilmastopöytäkirjasta sekä avannut suojeltuja elinympäristöjä ja ekologisesti herkkiä alueita öljy- ja kaasu-yhtiöille. ”Poraa, vauveli, poraa” kuuluu tunnetusti hänen kehotuksensa Yhdysvaltojen energiasektorille.

Tuo asenne kuvaa hyvin poliittisen konservatismiin nostalgiaa menneen ajan energiaratkaisuihin tai yleensäkin ns. vanhoihin hyviin aikoihin, jolloin säätely ei sen kummemmin elinkeinoelämän kuin yksityisten kansalaistenkaan toimintaa häirinnyt. Yhdysvaltojen esimerkki rohkaisee vanhoillisia populistisia liikkeitä ympäri maailmaa, myös Euroopassa ja Suomessa, haastamaan luonnon- ja ympäristönsuojeluliikkeen viime vuosikymmenten vaatimattomia voittoja. Suomessakin on kuulunut jopa hallituspuolueen taholta vaatimuksia tinkiä Suomen hiilineutraalisuustavoitteista. Jatkuvasti esitetään myös vaatimuksia turpeen energiakäytön elvyttämisestä, vihjaillaan uuden vesivoiman rakentamisen tarpeesta sekä kauhistellaan vaatimuksista vähentää metsien hakkuumääriä.

Tuolle uudelle, populistiselle konservatismille on ominaista, paitsi luontovihamielisyys, myös tiedevastaisuus. Kuvaavaa on juuri ilmastomuutoksen kuitaaminen huijaukseksi ilman mitään tieteellisiä todisteita. Tai kiistat talousmetrien käsittelyn ilmastovaikutuksista – onko metsämaa hiilinielu vai päästölähde? Tutkimus joko kiistetään tai sen tuloksia valikoidaan korvasyyhyyn tukemaan pinttyneitä ennakkokäsityksiä (ns. maalaisjärkeä). Ajankohtainen esimerkki on myös syvä epäluottamus tutkijoiden arvioihin Suomen suurpetojen määrästä.

Haasteita KLYY:llekin siis riittää. Niihin on vastattava periaatteella ”Ajattele globaalisti – toimi paikallisesti!”. Vaikka emme paljoa mahda Yhdysvaltojen energiapolitiikalle, niin paikkakuntamme, maakuntamme ja maamme toimiin voimme vaikuttaa. Kaavaillun maailman suurimman havusellutehtaan torjumisessa olimme keskeisiä toimijoita – ja lopputulosta ovat jopa hankkeen paikalliset kannattajat sittemmin kiittäneet. Tämän pitäisi rohkaista meitä olemaan pelkäämättä tarttua suuriin kysymyksiin – pienistä puhumattakaan.

Onnea ja menestystä KLYY:lle seuraavalle kymmenluvulle

Atte von Wright

Syysvuosikokous 2025

Valittiin hallituksen puheenjohtajaksi vuodelle 2026 Ari Kekäläinen - puheenjohtaja [at] klyy.fi 044 493 1288

Hallituksen erovuoroiset jäsenet olivat Tapio Nevalainen ja Kaisa-Maria Remes. Heidän tilalleen valittiin uudet jäsenet kaudelle 2026-2028.

Lisäksi Emma Mähönen oli pyytänyt eroa. Emmalla olisi ollut vielä kaksi vuotta tehtävää jäljellä. Emman tilalle valittiin siis hallitusjäsen vuosille 2026 ja 2027

Kaudelle 2026-2027 valittiin Timo Koskinen.

Kaudelle 2026-2028 valittiin Pirkko Siikamäki ja Piritta Häkälä.

Muut hallituksessa jatkavat jäsenet ovat

Erwin Woitsch (2025-2027), Tapio Osala (2024-2026) ja Laura Okkonen (2024-2026).

Hallituksen sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi [at] klyy.fi ja hallitus [at] klyy.fi

Hallitusjäsen Pirkko Siikamäki

Pirkko Siikamäki on luonnonsuojelun ammattilainen, tietokirjailija, ornitologi, retkeilijä ja luontokuvaaja. Hänen sukujuuret on Sisä-Savossa, Vesannon Sonkarinkylällä. Ylioppilaaksi tulon jälkeen tie vei biologian opintojen pariin Jyväskylän yliopistoon.

“Olen koulutukseltani ekologi. Väitöskirjan aiheena mulla oli kirjosiepon pesuekoon määräytyminen.

Työurani olen tehnyt hyvin pitkälti luontoon liittyvien asioiden parissa. Väittelyn jälkeen toimin tutkijana Jyväskylän yliopistossa ja sittemmin Oulun yliopistossa perheemme muutettua Kuusamoon, missä asuimme lähes 20 vuotta. Koillismaahan luonto ja elämänmeno tulivat tutuksi niin töiden kuin erilaisten luonto harrastusten kautta. 2000-luvun alussa olin perustamassa Kuusamon luonnonystävien yhdistystä ja toimin pitkään hallituksessa.

Kylmän seudun komennuksen jälkeen olemme asuneet Kuopion seudulla nyt liki kymmenen vuotta – tyytyväisiä Savoon paluumuuttajia ollaan. Täällä on valtavan hienoa järvi- ja metsäluontoa ihan keskellä kaupunkia. Luontoarvojen säilyminen ei ole kuitenkaan itsestäänselvyys. Luonnonystävien työtä ja toimintaa tarvitaan - nyt ehkä enemmän kuin koskaan aiemmin.”

Kalle Mustonen – Lönnebohm-sukua

“Olenpa ajatellut monesti, että olisi tarpeellista että luonnonystävät täällä liittyisivät yhteen”

Kuvassa on Kalle Mustonen Kuopion asemalla lähdössä kotiin Helsinkiin viime vuoden kesällä. Matkalukemisina hänellä on KLYY:n historiikki ”Kolmen pöllön perilliset”.

Kalle haluaa rauhoittaa lapsuuden metsiään täällä Savon puolella.

Mustosten koti oli Puijon rinteellä, se oli kuuluisa isosta omenapuutarhastaan.

KLYY:n historiassa Mustosten suku – ja Kalle sen nykyedustajana – on aivan erityinen. Mennään ajassa taaksepäin 130 vuotta. Silloin Mustosten nimi oli Lönnebohm. Historiikkimme esilehdeltä löytyy nimimerkki ”Luonnon ystävä” lehtikirjoitus 28.8.1896 Sawo-Karjala lehdessä. Nimimerkki ylistää *“ihanaa, laajaa Savon luontoa”* ja ehdottaa, että Kuopioon perustettaisiin Luonnonystävien yhdistys. Kirjoittaja oli Oskar Andreas Ferdinand (O.A.F.) Lönnebohm. Siitä alkoi meidän yhteinen KLYY-tarinamme! Luonnon Ystäväin Yhdistys perustettiin muutaman kuukauden kuluttua 16.12.1896.

Upeaa 224-sivuista ja runsaasti kuvitettua historiakirjaamme on myytävänä Luontotuvalla (Puijonkatu 15) aina silloin kun olemme on avoinna eri tilaisuuksien aikaan. Hinta on edullinen 35 euroa. Myös Kuopion museoaulan myymälästä sitä löytyy 50 euron hintaan.

Betty Väänänen ja hänen aikansa genetiikka

Mendelistä Väänäseen ja Morganiin

Tieteellinen genetiikka perustuu nykyisen Slovakian alueella eläneen munkki Gregor Mendelin 1800-luvulla tekemiin hernekokeisiin. Mendel huomasi, että herneet periyttivät ominaisuuksiaan jälkeisilleen tiettyjen matemaattisten sääntöjen mukaan ja hän julkaisi havaintonsa tieteellisessä lehdessä (Mendel, G. 1866. Versuche über Pflanzenhybriden. Verhandlungen des naturforschenden Vereines in Brünn 4: 3–47). Mendel ei voinut tarkkaan selittää periytymisen mekanismia, sillä hänen luostarillaan ei ollut siihen mitään mahdollisuuksia siihen aikaan. Mendelin kuoleman (1884) ihan 1800-luvun lopussa jälkeen solun osat ja myös niiden kromosomit oli nähty mikroskoopeissa. Ihan 1900-luvun alussa päädyttiin siihen, että eliöiden perinnöllinen aines on nimenomaan kromosomeissa, minkä myös Betty Väänänen noteerasi sen ajan uusimpaan

kirjallisuuteen perustuvassa pro-gradutyössään (Väänänen Betty, 1915. Mutaatioteoria, Helsingin yliopisto). Pro-gradu on tehty kauniilla, helppolukuisessa kaunokirjoituksella ja työ on tallennettu Helsingin yliopiston kirjastoon.

Täsmällisemmin 1920-luvulla amerikkalainen Thomas Hunt Morgan ymmärsi, että eliöiden perinnöllinen tieto piilee solujen tumien kromosomeissa ja niiden deoksiribonukleiinihapoissa.

Morgan tutki pääasiassa banaanikärpistä, kuten sen jälkeen monet muutkin. Banaanikärpäset mahtuvat pieneen tilaan ja niiden ravinto on halpaa. Täten kokeissa voidaan käyttää monia rinnakkaisia, jolloin tulosten tilastollinen varmuus on suuri. Banaanikärpäsistä saatua tietoa on hyödynnetty ihmisissä ja mm. kasvien ja eläinten jalostuksessa. Ns. morganilainen genetiikka levisi moniin yliopistoihin mukaan lukien Helsingin yliopistoon, mutta Morgan ei suinkaan ollut ainoa alan tutkija. Morgan sai myöhemmin Nobel-palkinnon työstään.

Haastaja löytyy

Morganilainen genetiikka sai 1920-luvulla haastajan Neuvostoliitosta. Siellä Trofim Denisovich Lysenko voitti täysin Josif Stalinin luottamuksen ja hän pystyi selittämään myös Stalinille, että hankitut ominaisuudet periytyvät jälkeläisille. Tämä ideologia sopi Stalinin ajatuksiin. Lysenko piti puhetta kromosomeista pelkkänä saivartelua. Neuvostoliitossa ei-lysenkolaiset tutkijat menettivät virkansa – osa henkensäkin.

Lysenko ja hengenheimolaisensa saivat hyvät tutkimuslaboratoriot ja mm. mahdollisuudet tehdä maatilamittakaavan kokeita eri ilmastoissa ja eri kasveilla. He julkaisivat tieteellisiä artikkeleita omassa maataloustieteellisessä lehdessään vuoteen 1968 asti. Lysenko julkaisi useita kansantajuisia kirjoja, joita käännettiin myös suomeksi ja painettiin Petroskoissa. Suomessa sodan jälkeen julkisuuteen tullut kommunistinen puolue levitti näitä kirjoja mm. yliopistoihin. Näissä kirjoissa tuomitaan ankarasti morganilais-suomalainen genetiikka (sivalluksena Helsingin yliopiston perinnöllisyystieteen professori Esko Suomalaiselle). Suomalainen kirjallisuushakupalvelu Finna tuntee peräti 239 nimikettä hakusanana Lysenko. Varastokirjastossa nimikkeitä on 66 ja Lysenko on niistä 18:ssa kirjoittajana. Suomenkieliset kirjat ovat nykyään eri kirjastojen varastoissa, mutta saatavilla.

Haastajan kohtalo loppuksi

Toisen maailmansodan jälkeen kommunistit ottivat haltuunsa Suomen valtiollisen poliisin ja pyrkivät ottamaan haltuunsa muitakin laitoksia. Vuonna 1945 kouluhallituksen pääjohtajaksi nimitettiin SKDL:n jäsen, professori Yrjö Ruutu, joka oli valtiotieteilijä. Kouluhallitus ei tehnyt silloin mitään näkyvää aloitetta lysenkolaisuuden juurruttamiseksi suomalaisen tutkimukseen tai kouluopetukseen Suomessa. Lysenkolaisuus ei saavuttanut muidenkaan ei-sosialististen maiden biologien tai perinnöllisyystieteilijöiden keskuudessa huomattavaa kannatusta. Syynä oli mm. se, että monet tutkijat olivat itse tehneet laboratoriotöitä ja nähneet kromosomeja ja niiden jakaantumista mikroskoopissa ja elektronimikroskoopissa ja morganilainen tulkinta sopi yhteen havaintojen kanssa. Sitä vastoin toisen maailmansodan jälkeen mm. Itä-Saksassa, Tšekkoslovakiassa, Puolassa ja Balkanilla lysenkolaisuudesta tuli biologisissa tieteissä vallitseva, sallittu suuntaus, mutta Lysenko menetti sielläkin kannattajansa viimeistään 1970-luvun alussa kaikessa hiljaisuudessa.

Lysenkolaisuuden omaksumista Suomessa esti ehkä myös se, että sosialismia oli perusteltu tieteellisyydellä eikä lysenkolaisuus biologiassa selvästikään perustunut tieteeseen vaan sokeaan uskoon. Täten mm. itsenäisessä Eestissä Morganin ja muiden perinnöllisyystieteen tutkijoiden töitä oli seurattu 30-luvulla ja ehkä senkin jälkeen, sillä monia eestiläisiä oli emigroitunut muihin maihin ja henkilökohtaisia yhteyksiä oli. Täten jo 1970 V. Tohver julkaisi modernin

genetiikan oppikirjan (Teejuhid Bioloogiasajandisise, Kirjastus Valgus, Tallinna). Tässä kirjassa lysenkolaisuus on kokonaan unohdettu, mutta mukana olivat ne 1960-luvun genetiikan oivallukset, jotka opetetaan kuten meilläkin.

Mitähän Betty ajatteli

Kun miettii Betty Väänästä vuonna 1945, hän saattoi pelätä lysenkolaisuuden leviävän myös suomalaiseen kouluopetukseen ja tutkimukseen. Se saattoi olla tärkeä syy hänen testamenttiinsa jättää rahaa perinnöllisyystieteen tutkimukseen. Kun KLYY on jakanut Betty Väänäsen stipendiä, joukossa ei ole ollut lysenkolaisuuteen nojaavia hakemuksia.

Helvi Heinonen-Tanski

KARHONSAARI – KUIVAAMORAKENNUS

KATTORAKENTEIDEN KORJAUS

Savo-Karjalan Luontoliitto r.y. (SaKa) sai ELY-keskukselta rahoitusta 4.12.2022 Karhonsaarella sijaitsevan Pohjois-Savon ensimmäisen höyrysahan (aloitti toimintansa 1875) kuivaamorakennuksen katon korjaamiseen. Kuivaamorakennus on 80-luvulla entisöity ja rakennuksessa on mahdollista yöpyä ympäri vuoden, sillä sisällä on tehokas kamiina.

Karhonsaarella sijainneen vanhan höyrysahan ainoa jäljellä oleva kuivaamorakennus sijaitsee saarella. Kuivaamorakennus korjattiin KLYY:n toimesta 1980-luvun loppupuolella. Korjauksen rakentamisen jälkeen kuivaamon kattorakenteissa havaittiin lahoamista ja SaKa haki ja sai korjausta varten ELY-keskukselta rahoitusta. Korjaustyöt aloitettiin 2023 kesällä ja niitä jatkettiin kesinä 2024 ja 2025. Näiden toimien yhteydessä tuli selväksi, että haettu rahoitus on riittämätön kokokattooremontin loppuun saattamiseen. Elokuussa 2025 rahoittajan edustajat kävivät kohteessa ja tällöin päätettiin siihen, että projekti päätetään ja siitä laaditaan loppuraportti ja tehdään maksatushakemus syntyneistä kustannuksista. Jatkossa selvitetään mistä jatkorahoitusta haetaan. Kyseeseen tullevat museovirasto ja vuoden 2026 alusta aloittava elinvoimakas.

Rakennustiimi on todennut, että paras ratkaisu on tehdä uusi huopakatto ja tehdä siitä kestävä noudattaen kohteelle sopivaa hyvää rakennustapaa. Korjauksen toteuttamiseksi on tähän mennessä selvitetty kattorakenteiden vauriot ja ongelmat. Niiden pohjalta tehtiin tarkka suunnitelma rakenteiden vaurioiden korjaamiseksi. Hankkeen toimenpiteinä on lisäksi hankittu puutavaraa ja kiinnitystarvikkeita. SaKa hakee uutta rahoitusta projektille, jonka aikana kattorakenteet korjataan ja asennetaan uusi huopakatto. Ilmoittaudu mukaan karhotiimi@klyy.fi 050 547 5206

Karhonsaaren talkoot

Karhonsaaren kevättalkoot koittavat taas 22.-24.5. leiriohjaajakoulutusviikonlopun yhteydessä. Polttopuut, roskien keruu ja kevätsiivous tulevat olemaan isoin odottava urakka. Mikäli polttopuutarpeita on, niitä tulee tehdä mahdollisimman paljon valmiiksi. Viime vuonna pilkottiin pari kaadettua koivua kuivumaan ensikesää varten.

Haaveissa olisi myös käyttää toukokuuta isompien ja aikaa vievien projektien toteuttamiseen mahdollisuuksien mukaan. Erityisesti huviloiden tulevaisuutta halutaan parantaa. Projekteihin tulisi hankkia materiaaleja tai vaihtoehtoisesti saada niitä lahjoituksena.

Lisäksi laiturin korjaus alkaa olemaan erittäin ajankohtainen. Puutavaraa laiturin korjaamiseen saadaan hankittua ELY-keskuksen rahoituksella. Mikäli KLYYn jäsenistössä on näppäriä halukkaita talkoilemaan laiturin parissa kesäkuussa, ota yhteyttä Savo-Karjalan Luontoliiton hallitukseen. Laituri olisi pakollista saada kuntoon ennen lastenleirejä. Yhteydenotot: saka@luontoliitto.fi ja/tai karhotiimi@klyy.fi

Nuorten luontoryhmän toiminta on aktivoitunut

KLYYn ja Savo-Karjalan Luontoliiton (SaKa) Nuorten luontoryhmä on nyt toiminut aktiivisesti reilun vuoden ajan. Aloitimme osana Luonnonsuojelutiimiä, mutta toimintamme on alkanut itsenäistymään. Aktiivinen toimintamme on perustunut joka toinen viikonloppu järjestettyihin retkiin kevät- ja syyskaudella. Kuopion lähiretkikohteet ja upea luonto

ovat tulleet tutuksi. Olemme käyneet kaikkina vuodenaikoina erilaisissa ympäristöissä ja tehneet lajihavaintoja. Kimpakyytejä on järjestetty kauempana sijaitseviin kohteisiin, mutta myös julkisen liikenteen tavoitettavia retkikohteita pyritään valitsemaan. Olemme osallistuneet SaKa:n kanssa kevään tulon seurantaan Kevätseurantaretkillä. Retkeily on lisännyt matalan kynnyksen ulkoilua ja antanut aikaa rauhoittua luonnon parissa sekä jutustella nuotiotulen äärellä. Osallistujia on ollut monipuolisesti ja uudet tulokkaat ovat aina tervetulleita retkille.

Retkien lisäksi on järjestetty arki-illan roskien keruuta ja vapun jälkeinen roskien keruu tapahtuma, "Vappusiivous." Tänä keväänä järjestämme kolmannen Vappusiivouksen heti vappupäivän jälkeen - kaikenikäiset ovat tervetulleita paikalle! Kesäisin Kuopiossa olevat nuoret ovat myös osallistuneet vieraslajitalkoisiin. Lisäksi Pieni Neulamäki on tullut tutuksi, ja Nuorten luontoryhmästä on kysely ihmisiä mukaan vaihtoehtoiskaavan työpajoihin.

Tänä vuonna nuorten toimintaa halutaan kehittää ja tavoittaa suurempi yleisö eri luontoaiheista kiinnostuneita nuoria. Ryhmässämme saa esimerkiksi esitellä omia luontoaiheisia harrastuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan. Haluamme tarjota jokaiselle nuorelle mahdollisuuden tulla luomaan oman jälkensä uudelleen orastavaan KLYYn nuorten luontotoimintaan. Lähetä meille siis sähköpostia, jos olet toiminnasta kiinnostunut nuori!

Yhteydenotot: ls-tiimi@klyy.fi

**Nuorten
luontoryhmä
Kuopiossa**

- Retkiä lähiluontoon
- Talkoita mm. roskien ja vieraslajien parissa
- Luontoteemailtoja
- Luontoharrastusta

Aloita luontoharrastus ja ota yhteyttä:
ls-tiimi@klyy.fi // IG:
[@luontoliitto.saka](https://www.instagram.com/luontoliitto.saka) ja
[@luonnonystavat](https://www.instagram.com/luonnonystavat)

Nuoria KLYYLäisiä syksyisellä retkellä Vanuvuorella 2025. (teksti & kuvat: Anni Lahtinen)

(Siis Kuopion Nuoret Luonnon Ystävät - latojan huomautus)

Norppien lumitöissä!

Reipas joukko luonnonystäviä Kuopiosta ja lähiseudulta yhdisti kahtena viikonloppuna voimansa ja kyytinsä, ja ajeli Rantasalmelle kolaamaan saimaannorppille apukinoksia. Vapaaehtoistyö on erittäin tärkeää: saimaannorppa tarvitsee ihmisen apua vähälumisina talvina, jotta kuutit voivat syntyä luonnonkinosten puuttuessa ihmisen kolaamien apukinosten turvaan. Jälle syntynyt kuutti on kovin turvaton ja altistuu paitsi petojen hyökkäyksille myös voimakkaille säänvaihteluille, jollaisia nykytalvina usein kohdataan.

Saimaannorpan kuutit syntyvät helmi-maaliskuun vaihteessa Nestorin päivän tienoilla, ja viimeiset apukinokset tulee olla kolattuina helmikuun alussa. Sitten alkaa pesimärauha. Saimaannorpat ovat paikkauskollista porukkaa ja paitsi keväiset karvanvaihtopaikat, myös sopivat pesäpaikat etsitään samoilta tutuilta Saimaan kulmilta. Norppaemo sukeltaa pitkiäkin matkoja etsiessään sopivaa pesäpaikkaa ja havaitsee mahdolliset pesäkinokset jään alta. Ne erottuvat alhaalta päin katsottuna tummina kohtina kallioiden ja luotojen vieressä. Jos norppaemo pitää löytämänsä kohdetta sopivana, se poraa kinoksen kohdalla reiän jäähän ja tutkailee kinoksen sopivuutta tarkemmin. Pesäpaikaksi sopiva lumikinos sijaitsee usein jyrkän kallion vieressä, usein suojaisassa lahden poukamassa tai saarien välissä, mutta josta on kuitenkin esteetön pääsy selkävedelle. Veden syvyys mahdollisen pesäkinoksen alla on myös tärkeää: vettä täytyy olla vähintään reilun metrin syvyydeltä, jotta norppaemo mahtuu asettumaan pystysuoraan jään ja pohjan väliin. Sit-ten se kovertaa eturäpylöidensä vahvoilla, terävillä kynsillä reiän jäähän samalla itsensä ympäri pyörien.

Apukinosten kolaaminen on tosiaan tärkeää ja antoisaa puuhaa. Työn merkityksen ymmärtää, kun tietää, että esimerkiksi viime talvena -25, joka oli myös haastava pesintöjen kannalta, jopa 80 % kuuteista syntyi apukinoksiin. Apukinoksia kolattiin viime talvena ennätykselliset yli 330 kpl ja kinoksia oli kolaamassa yli 350 vapaaehtoista! Kuutteja syntyi ennätysmäärä, 111 uutta poikasta vahvistamaan edelleen erittäin uhanalaisen järvinorpan kantaa. Saimaannorppia arvioidaan olevan nyt noin 530 yksilöä, mikä ei ole vielä paljon, joten jokainen kuutti on tärkeä. Jäälle syntyneiden kuuttien kuolleisuus on suurta, joten mitä enemmän apukinoksia on saatavilla, sitä useammin emo sellaisen löytää ja poikanen selviää ensimmäiset viikkonsa hengissä. Lauhoina talvina jopa 80-90 % havaituista kuuteista käyttää emon apukinokseen kaivamaa pesää, minkä lisäksi osa apukinoksista tulee käyttöön vaihtopesinä. Naaraiden ja poikasten lisäksi myös aikuiset koirat käyttävät apukinoksia mielellään lepopesinään.

Reippaat Lumitin ja Lyseon lukiodien opiskelijat valmiin pesäkinoksen päällä Laura Okkosen ja Maria Krögerin kanssa.

Apukinos koostuu 24 kuutiometristä tiiviiksi tampattua lunta. Lumikinoksella on pituutta ja leveyttä 8 x 3 metriä ja korkeutta 1 m. Yhden pesäkinoksen kolaamiseen kuluu aikaa lumen laadusta sekä kolaajien ja tamppaajien riipeydestä 1,5 - 3 tuntia, jos vapaaehtoisia on parinkymmenen hengen porukka. Apukinoksen kolaaminen on hikistä, mutta mukavaa puuhaa. Sää suosi meitä molempina retkipäivinä: aurinko paistoi, pakkasta oli kymmenkunta astetta ja maisema oli kauniin pakkashuurteen peitossa. Molempina kolauspäivinä saimme kasaan kaksi apukinosta. Valmiiksi määritellyille paikoille voi olla kilometrin - parin patikka, eli siirtymissä kuluu myös aikaa itse lumitöiden lisäksi. Siksi reissuun lähdettiin Kuopiosta jo aamulla kahdeksalta. Takaisin palattiin viiden maissa. Illalla maistui uni.

Pesälaskennat tehdään huhtikuun lopussa, kun pesät ovat romahtaneet. Sitten saamme tietää, onko apukinoksissamme syntynyt tai majoittunut norppa. Toivottavasti! Ensi vuonna lähdetään joka tapauksessa uudestaan norppien lumitöihin:)

Maria Kröger ja Metsähallituksen Merja Turunen varmistavat vielä valmiin apukinoksen mitat.

Nuoret "Ihan norppina!"

Teksti Laura Okkonen

Kuvat Laura Okkonen ja Merja Turunen

Jutun lähteinä on käytetty WWF:n, Suomen Luonnonsuojeluliiton ja Metsähallituksen nettisivuja.

Lasten luontokerho

Kuulumisia syksyltä ja suunnitelmia keväälle

Kerhokerrat järjestetään pääsääntöisesti Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen (KLYY) Luontotuvalla Kuopion keskustassa (Puijonkatu 15) ja osallistujia ovat 3.-4. -luokkalaista lapsia. Kerholaiset ovat Kuopion eri kouluista, ja he ovat ystävystyneet hyvin kerhon aikana. Kerhoa vetävät Kuopion Lyseon ja Lumitin lukioiden opiskelijat Terhi Koskenvuori, Alina Niiranen, Lili Oksanen ja Arseni Tielinen. Kerho kokoontui syyslukukaudella kerran viikossa aina maanantaisin 1.9.–15.12.2025, pois lukien koulujen lomat. Kerho jatkuu kevätkaudella 12.1.–25.5.2026.

Kerhossa on puuhailtu luonnon, askartelun ja ulkoilemisen merkeissä. Syyskuun kerhokerroilla tutustuttiin luonnon-suojeluun, ympäristömerkkeihin, uhanalaisiin lajeihin, jokaisenoikeuksiin, ja päästiin laittamaan yhdessä ruokaa tranquillialla. Lokakuussa ulkoiltiin Pilpan ulkoilualueella Vuorilammella ja paistettiin yhdessä makkaraa ja syötiin retkievästä. Ulkona leikittiin monia pihapelejä. Lokakuussa myös askarrettiin lehdistä koristeita ja vierailtiin puistoissa leikkimässä. Marraskuussa tutustuttiin sieniin ja Itämereen pelien sekä leikkien kautta. Lisäksi vierailtiin Kuopion luonnontieteellisessä museossa. Kerholaiset pääsivät myös eräällä kerhokerralla tutkimaan soluja mikroskoopeilla Kuopion Lyseon lukiolla. Joulukuussa kerhossa tutkittiin tähtiä ja avaruutta sekä askarrettiin jouluaiheisesti. Syyskauden viimeisellä kerhokerralla pysähdyttiin yhdessä elokuvan äärelle herkkujen kera.

Kevään kerhokerrat ja aiheet:

12.1. Jääpurkit ja heikot jäät

19.1. Talvi vuodenaikana

26.1. Lintujen talviruokinta

2.2. Kirjastovierailu (Luonto lainassa -viikko)

9.2. Lumiukot ja lumilyhdyt

16.2. Jäätelön tekeminen

23.2. Pulkkamäkiretki

9.3. Kierrättäminen

16.3. Vesi- ja hiilijalanjälki

Tervetuloa kerhoon, uusia lapsia mahtuu vielä mukaan!

23.3. Kevätseuranta ja ulkoilu

30.3. Rairuohon kasvattaminen

13.4. Lintubongausta hautausmaalla

20.4. Suunnistus ja kartan lukeminen

27.4. Kokkailua

4.5. Muuttolinnut

11.5. Kevätretki Pöyhöön ja kevätseurannan läpikäynti

18.5. Lasten kerhoideat

25.5. Piknik

Terveisin, Alina, Arseni, Lili ja Terhi

Kurpitsojen kaiverrusta Pyhäinpäivän tienoilla.

Tule mukaan!

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen
ja Savo-Karjalan Luontoliiton

3.-6. luokkalaisten luontokerho

Maanantaisin joka viikko
klo 16:30–18 25.8. alkaen
KLYY:n luontotuvalla Puijonkatu 15

Mukaan voi tulla milloin vaan!

**Kerhossa askarrellaan, pelataan, retkeillään
ja vietetään yhdessä aikaa vaihtuvan
luontoteeman mukaan rennolla meinigillä!**
Kerhoa ohjaavat Alina, Arseni, Lili ja Terhi.

Kerho on maksuton!

Ilmoittautuminen: Lkerho@klyy.fi
Viestiin kerholaisen nimi ja syntymäaika
sekä huoltajan nimi ja puhelinnumero
Kysymyksiä kerhoon liittyen voi laittaa
ylläolevaan sähköpostiosoitteeseen.

Bussiretki Korkeakoskelle 23.5 klo 9:00

Lähtö Maljalahdenkadulta perillä: kosken ihailu + kanjonin kierros, Lohikeitto-lounas – ota omiakin eväitä. Huomaa pitkä päivä! Paluu noin 16- 17 maissa. retkelle@klyy.fi Noin 50 ensimmäistä ilmoittautunutta pääsee bussiin – kaikki ilmoittautuneet saavat keittoa! (kyydistä riippumatta)

Karhonsaaren Rodoretki kesäkuun alun tiistai-iltana

Tarkemmin myöhemmin – kunhan tiedetään milloin kukkivat. Omat eväät. Tulenteko mahdollisuus. Pieni soutumatka! Ei ilmoittautumista.

Kevään 2026 Luontoillat

27.1.26	Suolistomikrobien tuhoutuminen jäteveden puhdistusprosessissa	Eila Torvinen
3.2.26	Pisan Täyssinän rauhan rajamerkin puhdistus ja Pisan jäkälät	Piritta Häkälä, Kimmo Jääskeläinen
10.2.26	Merikotkat ja sääkset Pohjois-Savossa	Jarmo Yliluoma
17.2.26	Raamatun kasvit - osa2	Risto Lindholm
24.2.26	"Hajoavan" muovin todellinen hajoaminen kompostoinnissa	Anna-Maria Veijalainen
3.3.26	Lintukerho / Lintuslangia selkokielellä	Eelis Rissanen
10.3.26	Auringon havainnointi, eli miten aurinkohavaintoja tehdään turvallisesti	Saturnuksen edustaja (tiedot Olli Pitkäsén kautta)
17.3.26	Kekomuurahaisten kartoitusmenetelmien kehittäminen	Jouni Sorvari / LUKE
24.3.26	Vegaanina eläinoikeus- ja ympäristösyistä - periaatteita ja käytännön kokemuksia	Elviira Heikkilä / Vegaaniliiton Kuopion paikallisyhmä
31.3.26	Hiilineutraali Pohjois-Savo -projekti	Anna Peltosaari ELY
7.4.26	Elokapinan toiminnasta	Kuka esiintyjänä?
14.4.26	Grönlannin kasvillisuudesta	Aarre Leskinen
21.4.26	Syväekologiasta / Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirin toiminnasta	Osma Naukkarinen
28.4.26	Yleiskaavapäällikön puheenvuoro	Mika Uolamo
5.5.26	Savon maatalouden tulevaisuuskuvat (Santtu) -hankkeesta	Tuomas Kuhmonen
12.5.26	Sotka kosteikkohankkeessa tehdyt luonnonhoitotyöt	Piia Ikonen
19.5.26	Ajankohtaiset metsäasiat ja retkialustus ennallistamiskohteen.	Heikki Soininen
26.5.26	Vapaamuotoinen, mahd. kävely esim. Väinölänniemellä	

tiistaisin klo 17:30 Luontotupa, Puijonkatu 15, 70100 Kuopio <https://www.sll.fi/kuopio/tapahtumat>

Vieläkö nousee ensi kesänä Puijolla jättipalsamit?

KLYY otti vuonna 2024 tehtäväkseen kitkeä pois jättipalsamit (*Impatiens glandulifera*) Puijon luonnonsuojelualueen reunamilta Ylä-Antikkalassa. Kaupungin kanssa tehtiin kaksivuotinen sopimus. Loppukesällä 2025 todettiin, että tätä vieraslajia yhä vain nousee maassa piileksivästä siemenpankista ja niinpä kitkentäsopimusta on nyt jatkettu myös ensi kesälle 2026.

Lähde mukaan talkoisiin! Nyt on tärkeä huolehtia, ettei palsami pääse enää kukkimaan ja siementämään ja siten ryöpsähtämään uuteen ”ku-koistukseen”. Talkoalueella ollaan sikäli mielenkiintoisessa tilanteessa, että palsamikasvusto on todellakin mahdollista saada katoamaan kokonaan pois ja voimme siten estää lajin tunkeutumisen luonnonsuojelualueen hienoon lehtometsään. Palsamin esiintymisalue on selvästi rajautunut Ylä-Antikkalan omakotitalojen tuntumaan lähelle frisbeegolfin rataa.

Merkkaa talkoot kalenteriin! Ensimmäinen talkoopäivä on **torstaina 4. kesäkuuta** ja seuraava heinäkuun alussa **2.7. torstaina**. Kummallakin kerralla **kokoonnutaan klo 17.30** Ylä-Antikkalan parkkipaikalla frisbeegolfradan luona (Antikkalantie 51). T alkoot kestävät enintään pari tuntia. Omat eväät.

Pukeutuminen sään mukaan ja erityisesti heinäkuun talkoissa samalla alueella kasvavat nokkoset ovat jo varttuneet isoiksi, joten niiltä kannattaa suojautua peittävällä vaatetuksella ja hanskoilla. Sen sijaan jättipalsamit itsessään eivät vaadi mitään erityissuojautumista.

Talkoita vetää Tenhusen Pekka, joka mielellään kertoo lisää: tenhunen.tenhusen@gmail.com, puh. 044 289 2220.

Niittyluonnonpäivä Joroisissa la 25.7. ja la 1.8.

Tulevana kesänä pääsee taas tutustumaan niittyluontoon ja sen hoitoon kevyesti talkoillen. Tilaisuudessa kuulet maaseudun perinneympäristöjen hoidosta ja pääset konkreettisesti suojelemaan maaseudun vanhaa kasvuympäristöä.

Kangasajuruoho

Ketoneelikka

Purtojuuri

Mäntylän tilan kukkaniityt niitetään kerran kesässä ja talkoissa haravoidaan jo niitetty kasvusto läheiseen peltoon. Näin niityt eivät kasva umpeen, kasvien ja hyönteisten moninaisuus säilyy, linnuillekin on näin monipuolista ravintoa saatavilla.

Tarjolla on kaksi päivää, valitse niistä sinulle sopiva tai molemmat! Yhteiskuljetus Kuopiosta, nouto järjestyy myös Joroisten keskustasta. Luvassa tietysti runsas lounas ja kahvit.

Lämpimästi tervetuloa viettämään kiva kesäpäivä Mäntylän tilalla!

Lisätiedot ja ilmoittautumisetkin: Erwin Woitsch p. 040 825 4251 erwin@woitsch.com

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiristä Pöllöpostin lukijoille!

Piirissä tapahtui viime vuonna henkilövaihdos, kun minut valittiin uudeksi toiminnanjohtajaksi syksyllä. Esittelen siis ensin itseni:

Nimeni on Osmo Naukkarinen, asun haja-asutusalueella Rautalammilla. Harjoitan kotonani pienimuotoista omavaraistelua ja luonnonhoitoa. Kotoisin olen Keski-Suomen puolelta Laukaasta. Koulutukseltani olen ympäristöoikeuteen erikoistunut oikeustieteen maisteri, erä- ja luonto-opas sekä kalevalainen jäsenkorjaaja. Vuodesta 2017 tähän alkuvuoteen toimin syväekologisen kulttuurilehden Elonkehän päätoimittajana, mistä jään nyt pois piirin toiminnanjohtajuuden myötä. Luonnonsuojelun vapaaehtoistoissa olen toiminut opiskeluaikoina mm. Luontoliitossa sekä viime vuosina Pohjois-Savon piirin lisäksi Sisä-Savon luonnonystäväissä.

Olen piirin toiminnanjohtajuudesta erittäin innostunut ja työhön motivoitunut. Omalta osaltani haluankin aloittaa pitkäjänteisen työn pohjoissavolaisen luonnon puolesta. Toiminnanjohtajana pidän tärkeänä piirin yhteyttä paikallisyhdistyksiin. Olkaa KLYY:stäkin matalalla kynnyksellä yhteydessä, jos voimme piirissä jotenkin auttaa. Mahdollisuuksien mukaan tulen mielelläni yhdistyksenne kevätkokoukseen esittäytymään ihan kasvokkain ja tapaamaan teitä. Ajankohtaisista asioista voidaan pitää palaverieita muutoinkin silloin, kun tarvetta ilmenee.

Luonnonsuojelupiirin alkuvuosi on ollut toimielias. Viime syksynä saimme käynnistettyä EU:n osarahoittaman Heinäpuron kunnostushankkeen Vieremällä. Hankkeessa ennallistetaan Heinäpuron valuma-alueella olevia ojitettuja soita ja perustetaan alueelle kosteikko. Hankkeen toteutus jatkuu vielä vuoden 2027 loppuun. Loppuvuodesta saimme hyväksyvän päätöksen myös "Suo siellä, yhteistyö täällä – Yhdessä kohti elinvoimaista suoluontoa" -aktivointihankkeellemme, joka on sekin on EU:n osarahoittama. Hankkeessa aktivoidaan maakuntamme maanomistajia ja turveyrittäjiä soiden ennallistamiseen sekä tarjotaan konkreettista apua ennallistamisen eteenpäin viemiseen. Tammikuussa hankkeessa aloitti projektipäällikkönä KLYYn jäsen Emma Mähönen.

Muutoin piirissä on ollut työpöydällä aika tavanomaisia juoksevia asioita. Kevätkokousta on valmisteltu (Kuopiossa Luontotuvalla sekä etäyhteydellä 14.3. klo 11. Kokousedustajien lisäksi tervetuloa kuulolle muutkin jäsenet), oheisohjelma on vielä mietinnässä ja varmistuu myöhemmin. Lausuntoja, kommentteja ja mielipiteitä on ehditty lähettää jo alkuvuonna Pilpankankaan tuulivoimahankkeeseen, Kuopion maapoliittiseen ohjelmaan sekä Pohjois-Savon LUMO-ohjelman luonnosversioon. Olemme myös osallistuneet mm. Kuopion pienydinvoimalan sekä Sorsasalonsynteettisten lentopolttoaineiden valmistuslaitoksen YVA-seurantaryhmiin.

Maakuntakaavan 3. vaiheen ehdotusvaiheen etenemistä seuraamme ja lausumme siitä tarpeen mukaan. Luonnosvaiheessa esiin nostamiemme asioita on otettu ehdotuksessa hyvin huomioon mm. aurinkovoimamääräystä koskien. Lisäksi luonnon monimuotoisuuden kannalta ongelmalliset täydentävät tuulivoimakohteet (Huttusenlehto Sonkajärvellä ja Pieni Mujumäki Rautalammilla) jätettiin pois jatkotarkastelusta luonnosvaiheen jälkeen.

Jos sinulla on kiinnostusta ja osaamista osallistua luonnonsuojelupiirin lausuntojen valmisteluun, ole yhteydessä! Mm. luontotiedon osaajille on tarvetta, kun käymme läpi erilaisten hankkeiden luontoselvityksiä ja YVA-menettelyiden asiakirjoja. Myös kaavoitusasioiden asiantuntijuus on tervetullutta.

Aurinkoista ja iloista kevään odottelua kaikille!

Osmo Naukkarinen, toiminnanjohtaja, Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri, 040 8482869
osma.naukkarinen@savonluonto.fi

P.S. Luonnonsuojelupiirin Facebook-sivut on avattu osoitteeseen facebook.com/SLLPohjoisSavo. Kannattaa laittaa seurantaan ja levittää sanaa!

Pohjois-Savon Luonnonsuojelupiiri kokous

Kuopiossa Luontotuvalla osoitteessa [Puijonkatu 15](#) lauantaina 14.3. klo 11 alkaen. Etäyhteydellä osallistuminen on myös mahdollista. Paikallisyhdistykset nimeävät kokousedustajansa.

Viralliset kutsut lähetetään uusien sääntöjen mahdollistamana sähköpostitse.

Hankkeiden ihmeellisestä maailmasta!

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirillä on käynnissä kaksi toisiaan täydentävää JTF-rahoitteista hanketta, jotka edistävät suoluonnon ennallistamista ja tukevat turpeesta luopumisen jälkeistä oikeudenmukaista siirtymää.

Vieremän Heinäsuon valuma-alueella toteutettavassa **Heinäpuron kunnostushankkeessa** ennallistetaan noin 10 hehtaarin metsäojitettu Saarisuo sekä rakennetaan noin neljän hehtaarin monimuotoisuutta tukeva kosteikko Heinäpuron varrelle. Ojien tukkiminen palauttaa suon luonnollisen vesitalouden, hidastaa veden kulkua ja vähentää ravinteiden sekä kiintoaineksen huuhtoutumista Heinäpuroon ja edelleen Kotvakkojokeen.

Kunnostustyötä täydentää **Suo siellä, yhteistyö täällä -aktivointihanke**, jonka tavoitteena on edistää turvetuotanto-alueiden jälkikäyttöä ja soiden ennallistamista Pohjois-Savossa. Hanke tukee maanomistajia, kokoaa eri toimijoita yhteen ja vahvistaa yhteistyötä ennallistamisen ympärillä. Tavoitteena on madaltaa kynnystä konkreettisiin ennallistamistoimiin tarjoamalla tietoa, tukea, verkostoja ja käytännön esimerkkejä.

Soiden ennallistaminen on tärkeää, koska suot sitovat ja varastoivat hiiltä, ylläpitävät monimuotoisuutta sekä tasaavat tulvia ja parantavat vesien laatua. Ojitus ja turvetuotanto ovat heikentäneet monien soiden tilaa, mutta ennallistamisella voidaan palauttaa niiden luonnollisia toimintoja ja samalla vähentää ilmasto- ja vesistökuormitusta.

Molemmat hankkeet ovat Euroopan unionin Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) osarahoittamia. Heinäpuron kunnostushanke toteutetaan vuosina 2025–2027 ja Suo siellä, yhteistyö täällä -hanke vuosina 2026–2027.

Ajankohtaisia kuulumisia hankkeista voi lukea Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirin verkkosivuilta <https://www.sll.fi/pohjois-savo>.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Pieni Neulamäki

Alueen lajistoa kuvitettuna, havainnot lajit.fi 10/2025–01/2026 tai kaava-aineistosta

Yhdistyksemme aktiivit ja huolestuneet kansalaiset pyrkivät joka käänteessä hillitsemään Kuopion kaupungin intoa kaavoittaa Pienen Neulamäen aluetta teollisuusteiksi. Yritettiin vaikuttaa suoraan kaavoittajaan. Vedottiin kaupunginvaltuustoon. Käytettiin asia-argumentteja ja perusteltiin, ettei näihin toimiin juuri tuossa kohteessa kannata ryhtyä. No viestintämme epäonnistui siis monessa portaassa. Emme onnistuneet hillitsemään mielestämme puutteellisten ja osin olemattomien selvitysten perusteella laadittua kaavoitusta. Päätöksentekoa yritimme myös hillitä. Valtuusto käsitteli kaavan hylkäysaloitteen ja jatkoi hanketta. Selvästi lain vastaista toimintaa ei kannattaisi valtuuston valtuuttaa ja jatkaa kohti väistämätöntä lopputulosta.

Viimeisenä keinona aktiiviset kansalaiset (ja Yhdistys mukana) valittivat päätöksestä Hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus tutki asian ja hylkäsi kaavan. On harmillista, että valitustoimiin piti päätyä. Kuinka kehitämme viestintäkykyämme? Miten saisimme viestimme paremmin perille? Kaupungin kehittämisessä tarvittaisiin enemmän ymmärtävistä vuoropuhelua ja vähintään lakisääteisten toimien sekä selvitysten laatimista etukäteen. Jatkossa yhteistyöllä parempiin tuloksiin. Ari Kekäläinen

Lahjoita

Kuopion ainutlaatuinen luonto tarvitsee puolustajiaan. Lahjoittamalla tuet arvokasta työtä lähiluonnon hyväksi – ympäristökasvatusta, luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja uusien suojelualueiden hankintaa varojen mukaan.

Olipa tapasi antaa kertalahjoitus, ryhtyä kuukausilahjoittajaksi, tehdä lahjoitus yrityksesi kautta tai muistaa luontoa testamentilla, panoksesi auttaa varmistamaan, että Kuopion metsät, vesistöt ja arvokkaat luontokohteet säilyvät elinvoimaisina myös tuleville sukupolville.

Osallistu sinulle sopivalla tavalla – ja auta turvaamaan Kuopion luonnon tulevaisuus!

Kertalahjoitus – Anna lahja Kuopion luonnolle

Haluatko tehdä kertaluonteisen lahjoituksen, joka tukee samalla lähiluontoa? Jokainen euro auttaa. Lahjoituksellasi voimme suojella metsien, vesistöjen ja arvokkaiden luontokohteiden monimuotoisuutta Kuopiossa.

Kuukausilahjoitus – tue lähiluontoa pitkäjänteisesti

Kuukausilahjoittajana olet luonnonsuojelutyön kivijalka. Säännöllinen tuki mahdollistaa pitkäjänteisen suunnittelun ja toteutuksen – esimerkiksi suojelukampanjoita, ympäristökasvatusta ja suojelualueiden hoitoa.

10 €/kk auttaa suojelemaan harvinaisia lajeja ja parantamaan lähivesistöjen tilaa.

20 €/kk mahdollistaa arvokkaan luontokohteen hankinnan tai suojeluhankkeen toteuttamisen.

Liity kuukausilahjoittajaksi ja anna lähiluonnolle mahdollisuus kukoistaa – myös tulevaisuudessa.

Yritysyhteistyö – vaikuta paikalliseen luontoon

Yrityksesi voi olla mukana konkreettisissa teoissa luonnon hyväksi. Yhteistyö Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen kanssa on vastuullinen tapa osallistua paikallisen luonnon säilyttämiseen.

Yhteistyön muotoja:

Yrityslahjoitukset

Kumppanuussopimukset

[Lue lisää kumppanuussopimuksista https://www.sll.fi/kuopio/kumppanuussopimukset/](https://www.sll.fi/kuopio/kumppanuussopimukset/)

Henkilöstön vapaaehtoispäivät luonnon hyväksi

Mitä yrityksesi saa?

Viestitte asiakkaille ja yhteistyökumppaneille, että vastuullisuus on teille tärkeää. Lahjoitusten ja yhteistyön tuotolla voimme suojella arvokkaita soita, järjestää ympäristökoulutuksia ja kampanjoita lähiluonnon puolesta.

Ota yhteyttä:

Puheenjohtaja Ari Kekäläinen

[puheenjohtaja \[at\] klyy.fi](mailto:puheenjohtaja[at]klyy.fi)

Testamenttilahjoitus – Jätä pysyvä jälki Kuopion luonnon hyväksi

Testamenttilahjoituksella tuet yhdistyksemme jo **130 vuotta jatkunutta työtä** Kuopion seudun ja suomalaisen luonnon hyväksi. Jokainen testamentti on meille arvokas – **olipa lahjoitus pieni tai suuri**.

Aikaisempien testamenttien ansiosta voimme nykyään:

jakaa apurahoja luonnon harrastajille ja tutkijoille

perustaa luonnonsuojelualueita

edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja avustaa luontoeläinten pelastamista.

Testamenttilahjoitus on konkreettinen tapa jättää pysyvä jälki luonnon hyväksi.

Ota yhteyttä:

Puheenjohtaja Ari Kekäläinen

[puheenjohtaja \[at\] klyy.fi](mailto:puheenjohtaja[at]klyy.fi)

Lahjoitusohjeet

Lahjoitus tehdään tilisiirtona yhdistyksen rahankeräystilille:

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry

Tilinumero: FI11 5481 9320 0198 94

Rahankeräyslupa: RA/2021/1342

Pöllöposti 1.2026

Tee vapaaehtoinen lahjoitus. Rahoitamme lasten ja nuorten kerhoja ja leirejä, teemme luonnonsuojeluhankkeita, osallistumme luontoeläinten auttamiseen. Voit korjata summan sopivaksi ja/tai siirtää pilkkua.

Puh: 0444931288		klyy@klyy.fi		Y-tunnus: 0731742-2		ALV-numero: FI07317422	
Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer		IBAN Osuuspankki FI11 5481 9320 0198 94		BIC OKOYFIHH			
Saaja Mottagare		Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry c/o Luontotupa Puijonkatu 15 70100 KUOPIO					
TILISIIRTO, GIRERING	Maksajan nimi ja osoite Betalarens namn och adress		Lahjoittaja:				
	Allekirjoitus Underskrift				Viitenumero Ref. nr	1012	
Tilityt nro Från konto nr				Eräpäivä Förfallodag	15.04.2026	Euro	20,00

Maksu välitetään saajalle maksujenvälityksen ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella.
Betalingen förmedlas till mottagaren enligt villkoren för betalningsförmedling och endast till det kontonummer som betalaren angivit.